לגנוז וליעבד: ר' יוסי בר' יהודה אומר עשה שוגג כמזיד בתמורה ולא עשה שוגג כמזיד במוקדשין. ר' אלעזר אומר הכלאים והטרפה והיוצא דופן וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין: **גמ'** מ"ט דר' יוסי בר' יהודה? אמר קרא יהיה קודש לרבות שוגג כמזיד. שוגג כמזיד? אמר חזקיה כסבור שהוא מותר להמיר. גבי תמורה לקי גבי קדשי' לא לקי [לישנא אחרינא גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש] ר"ל ור' יוחנן אמרי כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים (לישנא אחרינא גבי תמורת שלמים קדיש גבי קדשים לא קדיש) [ל"א] כסבור לומר שחור ואמר לבן גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי. ר' יוחנן אמר (א) באומר תצא זו ותיכנס זו גבי קדשים (באומר) שנולד בהם מום נאכלין בלא פדיון (לא לקי) גבי תמורה לקי. רב ששת אמר באומר אכנס לבית זה ואקדיש ואמיר מרעתי ונכנס והמיר והקדיש שלא מדעתו: גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי: ר"א אומר הכלאים והטרפה וכו': אמר שמואל לא קדושין בתמורה ולא מקדישין לעשות תמורה. תניא אמר ר' מאיר ומאחר שאין קדושין מהיכן מקדישין אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה (ג) במקדיש ולד ויצא [דרך] דופן אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס אי אתה מוצא אלא בוולדי קדשים ואליבא דרבי יהודה דאמר הולד עושה תמורה. אמר רבא (פפא) מ"ט דר' אליעזר? בבהמה טמאה: מה בהמה טמאה לא קרבה ולא נחתא לה קדושת הגוף אף הנך לא קרבי ולא נחתא להו קדושת הגוף. אמר ליה רב פפא לרבא והרי בעל מום דלא קריב ונחתא ליה קדושת הגוף? א"ל בעל מום קרב במינו. א"ה טרפה נמי קא קרבה במינה? אלא אמר רבא בבהמה טמאה: מה בהמה טמאה פסול הגוף אף כל פסול הגוף לאפוקי בעל מום דפסול חסרון נינהו. א"ל רב אדא לרבא והלא שרועקלוט כתיב בפרשה והא הני פסול הגוף נינהו? אלא אמר רבא בבהמה [טמאה]: מה בהמה טמאה דליכא במינה אף כל דליכא במינה לאפוקי בעל מום דהא איכא במינה. מאי אמרת טרפה איכא במינה, לא דמיא לבעל מום: בהמה טמאה אסורה באכילה וטרפה אסורה באכילה לאפוקי בעל מום דמותר באכילה. אמר שמואל המקדיש את הטריפה צריכה מום קבוע לפדות עליו, ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לכלבים? אלא אימא עושה קדושה (למיתה) (כסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדיש) למות. ר' אושעיא אומר אינה אלא כמקדיש עצים ואבנים בלבד. תנן כל הקדשים שנעשו טרפה אין פודין אותן לפי שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. טעמא שנעשו הא היו מעיקרא פודין אותן, דלמא האי תנא סבר כל היכא דלא חזי לגופה לא נחתא לה קדושת הגוף. תא שמע רבי אלעזר אומר הכלאים ויוצא דופן וטריפה וטומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדישין ואמר שמואל לא קדושין בתמורה ולא מקדישין לעשות תמורה. ותניא אמר רבי מאיר וכי מאחר שאין קדושין מהיכן מקדישין אלא אי אתה מוצא אלא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה הא היתה טרפה מעיקרא לא נחתא ליה קדושת הגוף? אמר

לגנוז וליעבד · אלא כדין קדשים שקדם הקדשן את מומן שכשפודין אותן אין בהן היתר גיזה ועבודה אלא היתר אכילה כדאמרי' בפ' שני דבכורות (דף יד:) משא"כ בקדשים שאם קדם מומן להקדשן יוצאין לחולין ע"י פדיון לגנוז וליעבד כדאמרי' התם בבכורות אבל בתמורה גלי קרא (ויקרא כז) טוב ברע או רע בטוב לא הפריש בין תם לבעל מום: **גמ' גבי תמורה לקי** · דגלי ביה קרא (והוא) שוגג כמזיד: **גבי קדשים לא לקי** · דלא מליט מלקות אלא במזיד ובהתראה: **כסבור לומר שור שחור** · שילא מביתי תחלה יהא תמורה תחת זה ויצא מפיו שור לבן גבי תמורה קדיש ולקי דגלי ביה (ג) קרא: **וגבי קדשים** · ואם בעל מום הוא למזבח לא לקי דהא לא קדיש דהקדש טעות אינו הקדש: **תצא זו ותיכנס זו** · ותהא של הקדש תמימה היא ולא נפקא לחולין אלא תופסת זו בקדושתה והויא תמורה והוא נו] סבור שתצא לחולין כבעל מום נז] ולא להמיר נתכוין ואפ"ה לקי וגבי קדשים נמי דומיא דהאי שהיה יודע שהקדשים אסורין לזרים אבל נח] סבר הואיל דהיכא דנפל בהן מום נאכלין בלא פדיון והיינו דומיא דהאי שהיה יודע שהתמורה אסורה אבל בכי האי גוונא נט] סבר דמותר: **ונכנס והקדיש והמיר שלא מדעתו** · שבעל מחשבות הוא ולא היה יודע מה היה אומר *בתמורה קדשי ולקי דגלי קרא שוגג כמזיד: **בקדשים לא קדיש** זו) (אילו) בעל מום למזבח לא לקי דהא לא קדיש, דהקדש טעות הוא: **לא קדושין בתמורה** · אע"פ שהתמורה חלה קדושת הגוף על בעל מום קבוע אינה חלה על אלו וכ"ש שאין קדושת הגוף חלה עליהן בהקדש הפה אלא קדושת דמים כעצים ואבנים ואינן צריכין מום לפדות: **ולא מקדישין אחרים בתמורה** · אם מ] קדש הן: ור' מאיר מפרש היאך הן קודשין שצריך לומר שאין מקדישין: **במקדיש בהמה** · דחיילא עלה קדושה: **ואח"כ נטרפה** · מב] (אע"פ קדושה היא) בזו הוצרך לומר שאף על פי שקדושה היא אינו עושה תמורה אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס מתחילת ברייתן נתקלקלו ואין מג] בהן אותה קדושה: **אלא בוולדי קדשים** · שקדשה אמן קודם שנתעברה דהשתא ממילא הן קדושים דעובר ירך אמו הוא ובהא הוצרך לומר דאינן עושין תמורה: **ואליבא דר' יהודה** · דאמר בשאר ולד קדשים עושה תמורה איצטריך לאשמועינן בהני דלא עבדי תמורה ולא נחתא להו קדושת הגוף אפילו ע"י תמורה והני דאמרן לאו רע מעיקרו נינהו דהא אוקימנא במקדיש בהמה ואח"כ נטרפה במקדיש ולד כו' וטומטום ואנדרוגינוס קדשי אגב אמן קדש ילידתן: **והרי בעל מום דלא קרב ונחתא ליה קדושת הגוף** · ע"י תמורה כדקתני מתני' שהתמורה חלה כו' ואי קדם הקדשו את מומו עביד תמורה כדכתיב טוב ברע והך בהמה נמי שקדם הקדשה את טריפתה תעביד תמורה ואי נטרפה כשהיתה חולין תתפוס בתמורה: **קרב במינו** · שאר בהמות תמימות אבל כל הני ה' לא קרבי במינן יוצא דופן לא חשיב ליה מין שאר בהמות דתמיהו אינשי (ד): **פסול הגוף** · וכל הני פסול הגוף הן בלא חסרון כגון ניקב קרום של מוח וניקבה הקיבה אבל מד] מום (פסול) חסרון בעלמא הוא: **והלא שרוע וקלוט** · דכתיב בפרשה (ויקרא כב) גבי מה] (בעלי) מומין והני פסול הגוף נינהו בלא חסרון ואפי' הכי עביד תמורה דכתיב טוב ברע הכי מו] פירש רבי: **מאי אמרת טרפה** מז] **איכא נמי במינה** · לא דמיא לבעל מום דבהמה טמאה אסורה באכילה וטרפה אסורה באכילה לאפוקי בעל מום דמותר באכילה כלומר אי לא מדמית טרפה לטמאה להא מילתא דיש במינה קרב' דמיא לה במילתא אחריתי דאסורה באכילה כמותה: **צריכה מום קבוע כו'** · דקסבר שמואל נחתא לה קדושת הגוף: **שמע מינה כו'** · ואנן קי"ל (לקמן לג:) דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים אלא למיתה מח]: **כמקדיש עצים** · [ח](וגפרית) ונפדים ליאכל לכלבים מט] דלאו קדשים מקרייתא הכי:

*) ולא אמר יותר בתמורה וקדשים נ"ע

גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי · ולית ספרים דגרסי גבי תמורה קדיש כו' ולפי גי' ראשונה משום דשוגג דתמורה לקי דגזירת הכתוב היא משום דכתיב יהיה לרבות שוגג כמזיד ורבינו ברוך ורבינו שמשון שאנץ איפלגו בה הרבה אם יש מלקות בשוגג דתמורה ומלאו בה ספרים חלוקים הלא וגרים מכילתין פירשתיו. ומיהו בסמוך גבי כסבור קדשים שנולד להם מום נאכלין בלא פדיון לא מצינו למגרס גבי קדשים לא קדש שהרי קדוש ועומד הוא מעיקרא אלא ה"ג ביה גבי תמורה לקי גבי קדשים לא לקי:

אכנס לבית זה כו' הקדיש שלא מדעתו · פרש"י שבעל מחשבות היה ולא היה יודע מה היה אומר וקשה למה לו לומר אכנס לבית כו' לכך נראה לפרש אכנס לבית זה כו' כלומר כשאכנס לבית זה תהיה בהמה זו תמורה מיד וזו תהיה קדושה מדעתיה ונכנס בה והמיר והקדיש שלא מדעתו שלא אמר דבר בכניסתו וגם לא חשב במה שאמר מתחילה ומגלא שחל התמורה וההקדש שלא מדעת:

אי הכי טרפה נמי הא קרבה במינה · אבל מן השאר לא פריך דטומטום ואנדרוגינוס בריות משונות הן והוי כאילו לא קרב במינן וכך יוצא דופן תהי בה אינשי והוי כאילו לא קרב במינו וכן כלאים משונה הוא והוי כאילו לא קרב במינו וכן פרש"י:

הדרן עלך יש בקרבנות

רבינו גרשם

לגנוז וליעבד בקדשים שקדם מום קבוע להקדישן ונפדו דחייבין בבכורה ובמתנות ויוצאין לחולין לגנוז וליעבד: עשה שוגג כמזיד בתמורה ולא בקדשים: גבי תמורה לקי · דהא כתיב יהיה קדש לרבות שוגג כמזיד: וגבי קדשים לא לקי · אם שוגג (הוא) אבל המקדיש בעל מום קבוע במזיד עובר בה' לאוין כדאמרן בפרק קמא: כסבור · להקדיש אדום והקדיש שחור לא קדיש כדתנן הקדש טעות בש"א הקדש ובה"א אינו הקדש: כגון דאמר תצא ע לחולין ותכנס זו תמורה בקדושתה · גבי תמורה לקי כדאמרן בפ"ק לא יחליפנו בשל אחרים שאינו שלו דהיינו תצא שלי (ו) לחולין ותהא של פלוני [ואותה שלו תהא] תמורתה קדשה ולקי דהוי תמורה: גבי קדשים · לא לקי דלא כתיב בהו יהיה: [תניא א"ר מאיר כו' כדפרשינן בפ"ק · אי אתה מוצא אלא בוולדי קדשים דקדשי אגב אימיהו] · וכר' יהודה דאמר בשאר ולדות קדשים הולד עושה תמורה · אבל הני אין מקדישין לעשות [תמורה] דלא אלים קדושתיהו: קסבר דינן כבהמה טמאה: הרי בעל מום דלא קריב · [והא קדיש קדושת הגוף] וקתני דתמורה חלה עליו ותמורה (היינו) [הוי] קדושת הגוף: בעל מום איכא במינו דקרב הילכך קדיש קדושת הגוף: אף כל פסול הגוף · כגון הללו כלאים וטרפה לא קדשי קדושת הגוף לאפוקי בעל מום דפסול חסרון אבר[הוא] וקדיש קדושת הגוף: והלא שרוע וקלוט [כתוב בפרשת בעלי מומין והללו] לית בהו חסרון דשרוע=שנשתרבבה ירכו · קלוט=שפרסותיו קלוטות כשל חמור דלאו פסול חסרון [אלא] פסולי הגוף נינהו כטרפה (והא) [וקא] קדשי קדושת הגוף בתמורה: לאפוקי בעל מום דאיכא דקרב במינו [דליכא במינה דקרבה] · וכי תקשי לך טרפה נמי איכא במינה דקרבה ודמיא לבעל מום דאיכא במינו דקרב ותקדוש קדושת הגוף [כבעל מום]: לא דמיא' טרפה לבעל מום להאי עניינא דבעינן למימר אלא דמיא לבהמה טמאה דמה בהמה טמאה אסורה באכילה אף טרפה אסורה באכילה [ולא] (הילכך לא) קדשה קדושת הגוף כבהמה טמאה לאפוקי בעל מום דמותר באכילה (הילכתא) [הילכך קדיש] קדושת הגוף: צריכה מום קבוע לפדות עליה · אם רוצה לפדותה: [ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לכלבים · שהרי היא אינה ראויה לאכילת אדם דטרפה היא ואינה ראויה אלא לכלבים אלא] עושה קדושה למות · דאינה בר פדיה אלא כונסין אותה לכיפה ותיא מתה מאליה כלומר דנחתא לה קדושה הגוף: ופליגא דר' אושעיא דאמר המקדיש טרפה הוי כמתפיס עצים ואבנים בלבד · כלומר דקדושת דמים [היא]· טעמא משום דהקדישה ואח"כ נטרפה: את מוצא · דקדושת קדושת הגוף: הא היתה טרפה מעיקרא · קודם שהקדישה לא קדשה קדושת הגוף: קסבר · האי תנא ר' אלעזר כל דלא חזיא להקרבה לא קדיש קדושת הגוף ור"ם סבר דלא קדשה קדושת הגוף ותיובתא דשמואל דאמר (דקדשת קדושת הגוף דקדושת מת) [עושה קדושה] למות היינו קדושת הגוף [קסבר אע"ג דלא חזי להקרבה הא היו מעיקרא שהיו טרפה קודם שהקדישן פודין אלמא לא קדשה קדושת הגוף] תני היו טרפה מעיקרא אין פודין אותן: ואיבעית תימא לעולם נעשו קא תני וקא דייק הא היו טרפה פודין האי תנא סבר כל היכא כו':

הדרן עלך יש בקרבנות

שיטה מקובצת

א] רבי יוסי בר' יהודה אומר עשה שוגג כו' · גליון י"מ אף לענין מלקות איירי מדאמרינן בסמוך גבי תמורה לקי וי"מ דלא לקי דלא מצינו מלקות בשוגג ולקי דקאמר ר"ל שהתמורה נתפסת בקדושה והוי כמו דאמרי' [בערכין דף כ ע"א] לוקה בערך שלכן: ב] ג] עי' בהשמטות בסוף המסכת: ד] רבי יוחנן אמר כסבור תיבת ר"ל ואות ו' י' נמחק: ה] שלמים תמורת שלמים ואמר תמורת עולה דקדוש דכוותיה גבי מתיבת לישנא עד תיבת כסבור מוקף חצי לבנה: ו] דלא קדיש כסבור: ז] לבן · ח] לקי ואמר שחור גבי: ריש לקיש תיבות רבי יוחנן נמחק: ט] עי' בהשמטות בסוף המסכת: י] באומר קדשים שנולד: יא] פריך גבי תמורה לקי וגבי קדשים לא לקי: יב] עי' בהשמטות בסוף המסכת: יג] אמר רבי וכי מאחר תיבת מאיר ואות ו' נמחק: יד] ואח"כ נטרפה הוי מצי לאשכוחי בטריפה מעיקרא וכגון בולדות קדשים וכן יוצא דופן אלא דדוחק לאוקמא בולדות קדשים וכל כמה דמצי לאשכוחי בחולין לא מוקי לה בקדשים · תוס': טו] ויצא דרך דופן: טז] עי' בהשמטות בסוף המסכת: יז] אמר רבא מ"ט תיבת פפא נמחק: יח] הנך דלא קרבי לא נחתא להו קדושת הגוף א"ל רב אדא בר אהבה לרבא תיבת פפא נמחק: יט] בעל מום קרב במינו ויוצא דופן משנולד גלוי לכל שנשתנה משאר טלדים וחשיב בריה בפני עצמו אבל שרוע וקלוט אין מכירין הדבר כל כך וכן צ"ל ביתום דהוי מפורסם כיוצא דופן דס"פ אלו מומין כפיק טומטום ומעייל יתום: כ] נמי קרבה תיבת קא נמחק: כא] הני פסולי הגוף נינהו כו' כבהמה טמאה: כב] ה"נ מאי אמרת כו' כלומר אי לא דמיא טריפה לטמאה בהא מילתא דאין במינו קרב מ"מ דמיא ליה במילתא אחריתי דאסורה באכילה לאפוקי בעל מום דלא דמיא כלל לבהמה טמאה ויס"ג אמר שמואל המקדיש את הטריפה צריכה מום קבוע דסבר דסינו דנחתא עליה קדושת דמים נחתא עליה קדושת [illegible] כג] טריפה נמי איכא: כד] ולפדות עליה אות ו' נמחק: כה] אלא אימא עושה קדושה [illegible] הגוף וקדשיה כלומר דאסור אף לאחר פדיונה בגיזה ועבודה דחשיב ליה קדם הקדישן למום [illegible] ואפילו הוממו אין פודין וכיון דאין פודין אותן להאכילן לכלבים אולא למיתה: כו] [illegible] ומתיבת כסבור עד תיבת למות נרשם על כל תיבה קו להורות כי לפ"ד ראוי למחקו: כז] [illegible] דר' אושעיא דאמר אינו אלא כו': כח] בלבד בכאן צריך להיות ת"ש ר"א כו' הגדפס [illegible]

סוף הפרק בע"ב ואח"כ צ"ל תנן כו' עד תיבת ת"ש: כט] פודין את הקדשים: ל] אותן · בקצת ס"י נ"א תני היו טריפה וא"א לעולם דנעשו טריפה ומני רבי אלעזר היא דאמר כל היכא דלא חזי לג[illegible]

קדושה לגופה: לא] תיבת מאיר נמחק: לב] נטרפה טעמא דהקדיש ואח"כ נטרפה הא: לג] נחתא לה קדושה אות י' נמחק: לד] עי' בהשמטות בסוף המסכת: לה] לקי אם בעל מום הוא: לו] והוא יהיה [illegible]

[illegible] לז] [illegible] אלא ע"מ שתצא זו לחולין אפ"ה קדיש דרבי קרא ולקי וגבי: לח] אבל סבור: לט] טוונא מותר תיבת סבר ואות ד' נמחק: מ] אם קדוש הן: מא] ורבי מפרש תיבת מאיר נמחק: מב] [illegible]

[illegible] ואין אתה מוצא בהן קדושה תיבת אותה נמחק: מד] אבל חסרון בעל מום בעלמא הוא תיבת פסול נמחק: מה] גבי מומין תיבת בעלי נמחק: מו] הכי גרים תיבת פירש ל"ש: מז] טריפה נ[illegible]

[illegible] מח] למיתה וטעון קבורה לאחר מיתה הס"ד: מט] לכלבים ולאו קדשים:

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פ"ג מהל' תמורה הלכה ה:

לג ב מיי' שם פ"א הלכה ג:

לד ג מיי' פ"ח מהלכות מעילה הל' ג:

לה ד מיי' פ"א מהל' תמורה הלכה יז:

לו ה מיי' שם הלכה ב ופ"ה:

[לעיל יא: אותא ר' אליעזר וכל"ל]

לז ו ז מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' י ופ"א מהלכות תמורה הלכה יז:

לח ח מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל' י:

נ"ל לישנא אחרינא כסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח גבי תמורה קדיש גבי קדשים לא קדוש ר"ל ור"י אמרי כסבור לומר תמורת עולה ואמר תמורת שלמים ל"א כסבור לומר שחור כו' וכן הוא בספר קרבן אהרן פרשה נתקוני ועי"ש:

הגהות הב"ח (א) גמ' רבי יוחנן אמר באומר נ"ב ר"ל בסבור: (ב) שם במקדיש ולד נ"ב במעי אמו ועי' לעיל דף יא: (ג) רש"י ד"ה כסבור לומר וכו' דגלי ביה קרא וגבי קדשים לא קדש ואם בעל מום כצ"ל וכו"א: (ד) ד"ה קרב במינו וכו' דתמיהו אינשי על יוצא דופן הס"ד:

הגהות הגר"א [א] גמ' ר"א אומר הכלאים · נקט הכא דנכא קדשים ותמורה שוין ומיהו [illegible] דאינן קודשין בתמורה: [ב] שם מותר להמיר · כאן שייך דבכורה ל"ו [illegible] וספר"א) כסבור עד לא קדיש (וגם קודם תיבת כסבור נ"ל וגבי קדשים) ואח"כ נ"א ואח"כ [illegible] לקי ואח"כ ללישנא אחרינא שהוסיף רש"ק · אבל נ"ל דלישנא קדיש ולא קדיש אינו כלל בכל [illegible] גבי ע"ש ולפ' לאיש בספרים שו' אינו לנשון דלקי אבל שני הלשונות יחד איך: [ג] שם ואמר תמורת שלמים ל"א כסבור לומר שחור כו' כצ"ל · ל"א גבי תמורת עד לא קדיש נ"ב וכן הס"א שג"ב: [ה] שם אלא כו' · נ"ל למיתה ור' אושעיה ומתיבת כסבור עד למות ל"צ: [ו] שם בלבד · גרש"י מ"ש רא"א עד א"ל שמואל קסבר ר"א כל כו' עד הגוף תנן כו' עד דלמא הא מני ר"א [illegible] כאן הגה ככר עד כגוף דלמא הך עד כבור ל"ג רש"י: [ז] רש"י ד"ה בקדשים · איכא נ"ל בקדיש: [ח] ד"ה כמקדיש · ונפרים · נ"ל ואבנים:

מבנה

להסביר הא דקתני שוגג כמזיד

טלב"מ להסביר טעמו של ר"א במתני'

(מיקוד) תשובות

קושיות

נושא/מבנה

מקניט את הטריפה - מח' שמואל ור' אושעיא - אי נחתא לה קדושת הגוף (ואינה נפדית)

[שמואל - נחתא לה קדושת הגוף]

[ר' אושעיא - לא נחתא]

קושיות על שמואל

תשובותיו

* שיטה מקובצת בהשמטות: קדים לכסבור מותר להקדיש בעלי מומין לגבי מזבח

* אותיות אלו קטועות למעי